Døden i et flerkulturelt perspektiv

Webinarer – Åpenhet om døden

Abdifataah Mohamed Mahamud

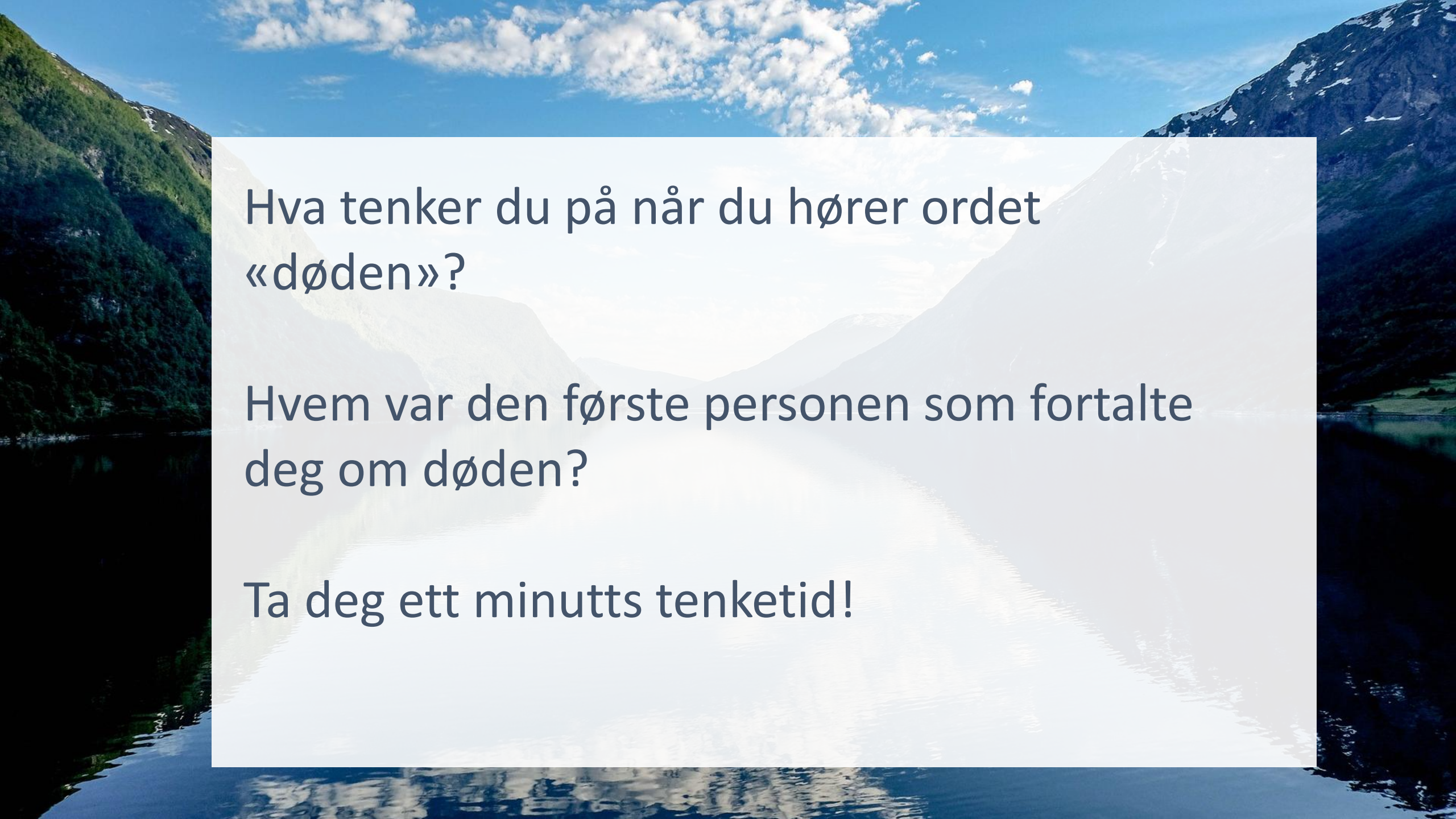
3. November, 2026

- *For å forstå andre, må du først forstå deg selv.*

Oslo

Hva tenker du på når du hører ordet «døden»?

Hvem var den første personen som fortalte deg om døden?

Ta deg ett minutts tenketid!

Har du vært i en situasjon hvor du eller dine nære har mottatt et alvorlig budskap?

Har du selv måttet formidle et alvorlig budskap?

Hva kan være viktigst å være spesielt oppmerksom på?

Livets uforutsigbarhet

ثَمَانِيَةٌ تَجرِي عَلَى النَّاسِ كُلِّهِم * وَلا بُدَّ لِلإِنسَانِ يَلقَى الثَّمَانِيَه

سُرُورٌ وَحُزنٌ وَاجتِمَاعٌ وَفُرقَةٌ * وَيُسرٌ وَعُسرٌ ثُمَّ سُقمٌ وَعَافِيَه

- Det er åtte ting som kommer til alle i livet:

- Glede og sorg
- Å møtes og forlate hverandre
- Medgang og motgang
- Helse og sykdom

Oslo

Grunnlaget

Gud: «O menneske, Jeg ble syk, og du besøkte Meg ikke.»
Mennesket vil si: «Herre, hvordan skulle jeg besøke Deg, Du som er all verdens Herre?»Han vil svare: «Visste du ikke at Min tjener ble syk, og du besøkte ham ikke? Visste du ikke at om du hadde besøkt ham, ville du ha funnet Meg hos ham?»

Profeten Muhammad ﷺ

Gud er å finne hos den syke

Oslo

Mening, trøst og styrke i troen

«Å ALLAH, jeg er i dine hender. Du bestemmer min skjebne nå. Hvis min tid har kommet, så takker jeg Deg for det gode liv jeg har fått av Deg og er klar for å komme til deg og håper Du vil tilgi meg.
Men, hvis min tid ikke har kommet så håper jeg at Du gir meg en god helse, for det er så mye jeg har lyst til å fullføre før jeg dør.» (Pasient)

Oslo

Noe manglet i rommet

Jeg ble en gang tilkalt til en eldre, skrøpelig beboer ved livets slutt. Han kunne ikke lenger snakke. Rundt sengen satt barna hans, slitne og redde, og visste ikke helt hva de skulle gjøre. Personalet hadde gjort alt riktig medisinsk, men noe manglet i rommet.

«Vi var redde for å gjøre noe galt overfor Gud.»

En datter ved farens dødsleie

Oslo

Noe manglet i rommet

Jeg satte meg ned. Vi leste noen vers fra Koranen og ba sammen. Jeg ga dem nærvær og utførte de ritualene som hører livets slutt til. En av døtrene begynte å gråte. «Vi var redde for å gjøre noe galt overfor Gud.»

Det var ikke mer informasjon de trengte. De trengte noen som forsto dem, og som kunne si at det å la et menneske få dø i fred ikke er å svikte verken ham eller Gud. Etterpå ble rommet roligere. Pusten hans ble roligere. Familien fikk være sammen om det siste og si trosbekjennelsen i fellesskap, mens ansiktet hans var vendt mot Mekka.

Refleksjonscase

En person på 65 år kom til Norge fra et afrikansk land for ti år siden. Han snakker lite norsk og har ingen formell utdanning. Fastlegen har kjent en stor oppfylling i magen, og videre undersøkelser viser kreft med spredning. Behandling fremover vil være palliativ kirurgi, stråling og eventuell cellegift. Han kommer til samtale med en sønn og en datter som umiddelbart sier at de har skjønt at han har alvorlig kreft, men ber personalet om ikke si dette til pasienten. De ber også legen si at han har en tilstand han kan bli frisk av. De forklarer med at i deres kultur er det viktig å beskytte mot informasjon som fjerner håpet. De har skjønt at vedkommende kommer til å dø av sin kreftsykdom og forteller at deres rolle er å ta beslutninger som er til det beste for ham. De vil ikke ha tolk

- Hvordan ville du ha gått frem?

Praktiske innspill

- Gjør pasient og pårørende klare for situasjonen for å motta informasjon

- Gi informasjonen gradvis
- La tvilen komme pasienten/pårørende til gode

- Møte pasienten/pårørende med respekt, også når det kommer til det åndelige og eksistensielle behovet

- Kommunikasjon: verbal og ikke verbal

DØDEN

Islam

Kristendommen

Human-Etisk forbund

Døden – Hovedbudskapet i den islamske gravferdstradisjonen

- Døden må aksepteres
- Livet skal gå videre
- Begravelsen er et punktum for det jordiske liv og begynnelsen på livet i det hinsidige

Hovedritualer i begravelsen

- **Rituell vask og parfymering**

- **Svøping** svøpe avdøde i hvitt klede (enkelt bomull stoff uten sømmer)

- **Begravelsesbønn**

- **Begravelse og jordpåkastelse**
  - kistebegravelse. Kremasjon er ikke tillatt
  - tradisjonen i islam er gravlegging uten kiste

«Fra jord har vi skapt dere, og til jord skal Vi få dere til å vende tilbake, og fra jord skal Vi bringe dere til live igjen.» Koranen (20:55)

Etter dødsfall

- Ikke uttrykke sorgen høylytt
- Lukke den avdødes øyne og munn
- Kondolanser til avdødes familie

RITUALER

Hva er formålet med ritualer?

Hvordan kan ritualer hjelpe de etterlatte til å bearbeide sin sorg?

Spørsmål

Takk for oppmerksomheten!